

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa 2102238

Promoguda per (...)

Matèria Serveis socials

Assumpte Dependència. Responsabilitat patrimonial per demora. Hereus

Actuació Resolució de consideracions a l'Administració

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1 Relat de la tramitació de la queixa

D'acord amb la normativa que regeix el funcionament d'aquesta institució, la Sra. (...) presentà el 02/07/2021 un escrit de queixa en què ens comunicava que la seua mare, la Sra. (...), amb DNI (...), va sol·licitar el reconeixement de la seua situació de dependència el 16/02/2011. La resolució de grau de dependència es va aprovar el 25/01/2017 (Grau 1) i se li va oferir una proposta PIA el 15/02/2017. No obstant això, davant l'agreujament que havia patit la seua salut, no va poder acceptar el recurs ofert i l'01/06/2017 va sol·licitar un nou PIA. La persona dependent moria el 07/08/2017 i, dies més tard, l'01/09/2017 s'aprovava la Resolució PIA reclamada en què se li atorgava una prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curadors no professionals amb efectes des de l'01/07/2015 fins al 31/08/2017.

Les hereues, entre les quals es troba la promotora d'aquesta queixa, van presentar una reclamació de responsabilitat patrimonial el 12/06/2018 i fins avui la Conselleria no ha donat cap resposta, tot i que han transcorregut ja més de 3 anys.

De l'anàlisi dels fets descrits i la normativa aplicable es dedueix que la inactivitat de la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives podria afectar els drets reconeguts als hereus de les persones dependents mortes sense PIA, per la qual cosa, atès que la queixa reunia els requisits previstos en la llei que regula aquesta institució, es va admetre a tràmit el 13/07/2021.

A fi de contrastar el que la persona promotora exposava en la seua queixa, d'acord amb el que es preveu en art. 31 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, el 13/07/2021 sol·licitarem de la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives que ens remetera un informe detallat i raonat sobre els fets que han motivat l'obertura del present procediment de queixa, juntament amb la seua valoració sobre la possible afectació dels drets invocats, a l'efecte dels quals disposarien del termini d'un mes.

En particular, aquesta Conselleria havia d'informar sobre la situació exacta d'aquest expedient de responsabilitat patrimonial iniciat al juny de 2018, els motius que han ocasionat tan greu demora en la seua finalització i la data prevista per a la resolució.

El 27/07/2021 registrarem l'informe rebut de la Conselleria amb el contingut següent:

Amb caràcter general hem d'assenyalar que la tramitació dels expedients de responsabilitat patrimonial en matèria de dependència es realitza per rigorós ordre d'entrada. Actualment s'estan tramitant els expedients al voltant del número 12.000 de l'exercici 2017 iniciats a sol·licitud dels interessats.

El procediment de responsabilitat patrimonial és un procediment administratiu que es tramita conforme a la Llei 39/2015, d'1 octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques, estant l'Administració obligada a dictar resolució expressa i a notificar-la. En aquests moments i d'acord amb les exigències quant a la tramitació electrònica que determina la pròpia llei, s'estan estudiant models de gestió informatitzada d'expedients administratius que faciliten tant la gestió com el seguiment dels expedients en matèria de responsabilitat patrimonial derivada de la dependència. Però mentre aquest procés es troba en fase d'estudi i valoració pels òrgans competents en matèria de tramitació electrònica de la Generalitat i a l'espera de l'inici dels treballs que faça efectiva un desenvolupament informàtic vàlid, la tramitació dels mateixos es realitzarà amb els mitjans personals i materials dels quals es disposa fins hui.

A aquesta situació ha d'afegir-se el fet que es gestionen nombroses incidències que afecten les sol·licituds presentades pels interessats que requereixen efectuar requeriments d'esmena. Alhora es ve informant tant presencial com per e-mail sobre els dubtes que plantegen els interessats sobre l'estat de tramitació dels expedients. Això suposa una càrrega de treball afegida, que s'assumeix a l'efecte de facilitar la comprensió dels tràmits a efectuar pels interessats i el dret d'aquests, a estar informats.

Quant a l'expedient objecte de la queixa, rebuda la sol·licitud de responsabilitat patrimonial del interessat el 26 de juny de 2018, se li assigna el RPD 797/2018. Conforme la base de dades, la reclamació s'interposa pels hereus del dependent sense tindre aprovat el programa individual d'atenció (PIA).

Actualment l'expedient de responsabilitat patrimonial (RPD 797/2018) objecte de la queixa, es troba en la secció de responsabilitat patrimonial amb la finalitat de comprovar la documentació acreditativa de la condició d'interessat i la resta de documents necessaris per a continuar amb la tramitació de l'expedient.

Respecte a la data prevista per a la resolució de l'expedient de responsabilitat patrimonial, donat tot l'anteriorment exposat, no es pot preveure data de resolució

En data 29/07/2021 vam donar trasllat de l'informe de la Conselleria a la persona promotora per si considerava oportú realitzar alguna al·legació.

En el moment d'emetre aquesta resolució no ens consta que s'haja resolt l'expedient de responsabilitat patrimonial objecte d'aquesta queixa. D'altra banda, la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, en el seu informe, no concreta una data de previsió de resolució de l'expedient, i indica expressament que no es pot preveure.

2 Fonamentació legal

Arribats a aquest punt i després de l'estudi de la informació que consta en l'expedient, passem a resoldre la present queixa.

Com que l'actuació descrita de l'Administració podria no ser prou respectuosa amb els drets de la persona afectada, li demanem que considere els arguments que, com a fonament de les consideracions amb les quals concloem, li exposem a continuació.

2.1 Existència de responsabilitat patrimonial de l'Administració

En aquest cas concorren totes les circumstàncies que donen lloc a reconèixer l'existència de responsabilitat patrimonial de l'Administració pel deficient funcionament dels seus serveis, per la qual cosa resulta raonable exigir-li que actue en coherència. Considerem que hauria escaigut incoar d'ofici l'oportú expedient que obrira la via perquè els hereus de la persona dependent morta perceberen la indemnització que en justícia els correspondria immediatament després de la defunció, i abans que s'iniciara el procediment de part.

No podem deixar de fer constar que consentir que els hereus de la persona morta insten la iniciació del procediment de responsabilitat patrimonial només contribueix a fer-los suportar una càrrega que s'afegeix a les que, sens dubte, han hagut de patir al llarg de la tramitació de l'expedient de dependència que l'Administració no va ser capaç de resoldre ajustant-se al temps màxim legalment determinat de 6 mesos.

D'altra banda, traslladar als hereus la iniciativa d'iniciar l'expedient no alleuja el treball de l'Administració, que igualment ha de tramitar i resoldre el procediment; i només serveix per a produir un altre retard en l'atenció a una demanda ciutadana legítima que ja ha sigut irregularment postergada.

2.2 Termini per a reclamar la responsabilitat patrimonial

En casos similars, la Conselleria ha realitzat un advertiment relatiu a les limitacions que la possible prescripció del dret a reclamar pel transcurs del temps imposa per al reconeixement de la responsabilitat patrimonial de l'Administració. Sembla convenient realitzar alguna reflexió sobre aquesta qüestió.

Creiem que mentre no es produeix el tancament en forma de l'expedient de dependència, mitjançant resolució motivada i comunicada, no pot començar a comptar el termini de prescripció, ja que és a partir d'aquest tancament quan els hereus, en aquest cas, poden saber amb certesa que l'Administració no aprovarà el corresponent PIA, i es manifesta així l'efecte lesiu de l'irregular procedir de la Conselleria.

La jurisprudència ha sostingut una interpretació que avala la posició expressada en el paràgraf anterior, i indica que no comencen a computar-se els terminis de prescripció del dret a recórrer o a reclamar, en els casos de silenci administratiu o inactivitat de l'Administració, fins que no es produeix un pronunciament exprés d'aqueixa Administració.

No s'hi observa, doncs, prescripció del dret a reclamar la responsabilitat patrimonial, la qual cosa elimina la cautela introduïda sobre aquest tema en diversos informes d'aquesta Conselleria. En aquest cas particular, els hereus van presentar la seua reclamació el 20/02/2017, i no consta que l'Administració, amb anterioritat, haguera aprovat la resolució d'arxivament de l'expedient de dependència.

3 Consideracions a l'Administració

Davant de tot això i de conformitat amb el que s'estableix en l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formulem les següents consideracions:

A la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives:

- 1. L'ADVERTIM** que els informes remesos han de contenir, expressament, dades actualitzades de l'expedient sol·licitat.
- 2. LI RECORDEM L'OBLIGACIÓ LEGAL** de resoldre dins de termini, atés que el no compliment d'aquesta obligació augmenta la incertesa que es deriva de la falta de resolució i amplia encara més, si és possible, el sofriment suportat per les persones dependents, primer, i per a les seues famílies i hereus posteriorment.
- 3. LI SUGGERIM** que, atés que han transcorregut més de 77 mesos des de la sol·licitud de reconeixement de la situació de dependència de la persona afectada (16/02/2011) fins a la seua defunció (07/08/2017), sense que es resolguera el seu expedient, i que s'ha incomplert així l'obligació legal de resoldre abans de sis mesos, de manera urgent resolga la reclamació de responsabilitat patrimonial presentada pels hereus el 12/06/2018, fa 39 mesos.
- 4. ACORDEM** que ens remeta, en el termini d'un mes, segons preveu l'article 35 de la citada llei reguladora d'aquesta institució, el preceptiu informe en el qual ens manifeste l'acceptació de les consideracions que li realitzem, amb indicació de les mesures que s'adoptaran per al seu compliment o, si escau, les raons que considere per a no acceptar-les.
- 5. Finalment, ACORDEM** notificar la present resolució a la persona interessada i que es publique en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana